

Sociální politika

Téma:

Zdravotní politika

FSS MU Brno, 2010

Struktura tématu

1. **Zdraví a jeho determinanty, indikátory zdraví**
2. **Důvody veřejné zdravotní péče**
3. **Předmět zdravotní politiky – typy statků ve zdravotnictví**
4. **Zdravotní politika a její cíle**
5. **Subjekty ve zdravotnictví**
6. **Způsoby financování praktických lékařů**

Struktura tématu

- 7. Modely financování zdravotní péče ve světě**
- 8. Situace ve zdravotnictví vyspělých zemí a sociálně ekonomické přístupy**
- 9. Mechanismy kontroly expanze nákladů na zdravotní péči**
- 10. Systém zdravotní péče v ČR**

AD1) Zdraví a jeho determinanty

- Definice Zdraví dle WHO

Stav úplné fyzické, psychické a sociální pohody (wellbeing)

Zdraví jako součást konceptu lidského kapitálu

Zdraví jako základní prvek kvality života

Předpoklady dobrého zdraví (determinanty ovlivňující zdraví)

- 1. Genetické faktory**
- 2. Životní prostředí**
- 3. Životní úroveň a životní styl**
- 4. Systém zdravotní péče**

Indikátory zdraví

- **Střední délka života (2006: M 73.45, Ž 79.67)**
- **Specifická úmrtnost (*počet zemřelých na 1000 obyvatel příslušné věkové skupiny a pohlaví za rok*)**
- **Standardizovaná úmrtnost (*počet zemřelých na 100.000 obyvatel standardizovaný podle věkové a pohlavní struktury populace*)**
- **Nemocnost (*celkový výskyt onemocnění, počet nově onemocnivších ad.*)**
- **Invalidizace (*poměr přiznaných ID k počtu nemocných, obecně i dle diagnóz*)**

Ad 2) Důvody veřejné zdravotní péče – tržní selhání v oblasti zdrav. péče

- **Nedokonalá konkurence na trhu zdravotnických služeb**
- **Informační nerovnováha mezi poskytovatelem a příjemcem zdravotní služby**
- **Existence faktoru nejistoty na trhu zdrav. služeb**
- **Zdravotnické služby = smíšené kolektivní statky**
- **Existence externalit**
- **Zdravotnické služby = statky pod ochranou státu**

Ad 3) Předmět zdravotní politiky – typy statků ve zdravotnictví

Kategorie statků	Obsah statku	Výrobce (poskytovatel) statku
Čistý netržní statek	povinné očkování	
pozitivní externalita	epidemiologická péče	Státní a nestátní zdravotnická zařízení
s automatickou spotřebou	preventivní ošetření	
s fakultativní spotřebou	prenatální ošetření	
Smíšený kolektivní statek	ambulantní a nemocniční péče a ošetření péče sociálních ústavů	státní a nestátní zdravotnická zařízení a ústavy
Poručnický statek	antibiotika, drogy	lékárny, lékařské předpisy
statek pod ochranou	některé vitamíny	
Statek přirozeného monopolu	léčebné prameny lázeňská a klimatická místa	státní a nestátní lázeňská a léčebná zařízení
Nečistý tržní statek	tarifní a nadstandardní a specializovaná péče	stomatologická zařízení, ortopedická a rehab. střediska
Tržní statek	vysoce specializovaná ošetření	specializované kliniky (státní a nestátní)
monopol a oligopol	plastické operace	
	produkty alternativní medicíny	zařízení alternativní medicíny

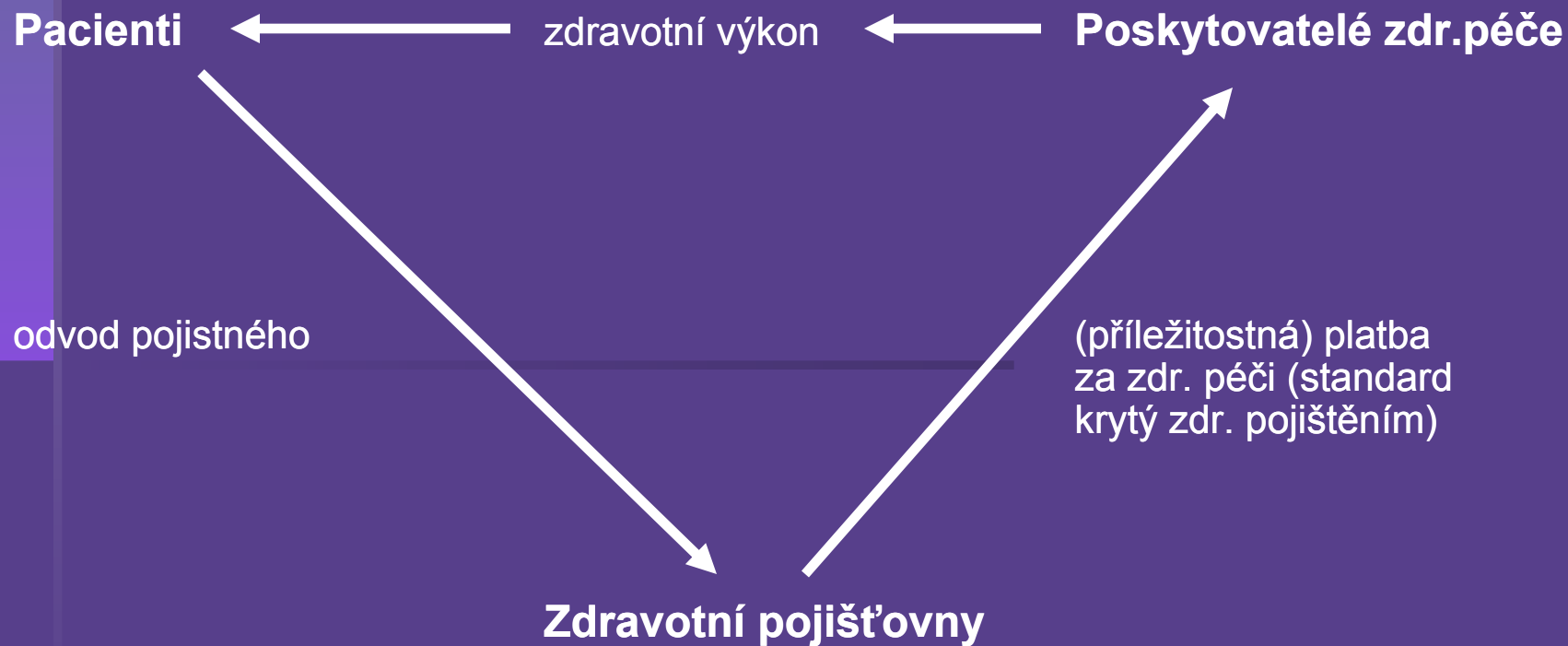
AD4) Zdravotní politika a její cíle

- 1. Zdravotní politika ex post**
- 2. Zdravotní politika ex ante**

Cíle zdravotní politiky (kritéria posuzování zdravotní politiky)

- 1. Rovnost v přístupu ke zdraví**
- 2. Efektivnost systému zdravotnictví**
- 3. Kvalita poskytovaných služeb**

Ad 5) Subjekty ve zdravotnictví

Ad 6) Způsoby financování praktických lékařů

☐ Platba za výkon (fee-for-service)

K +   D +   E -

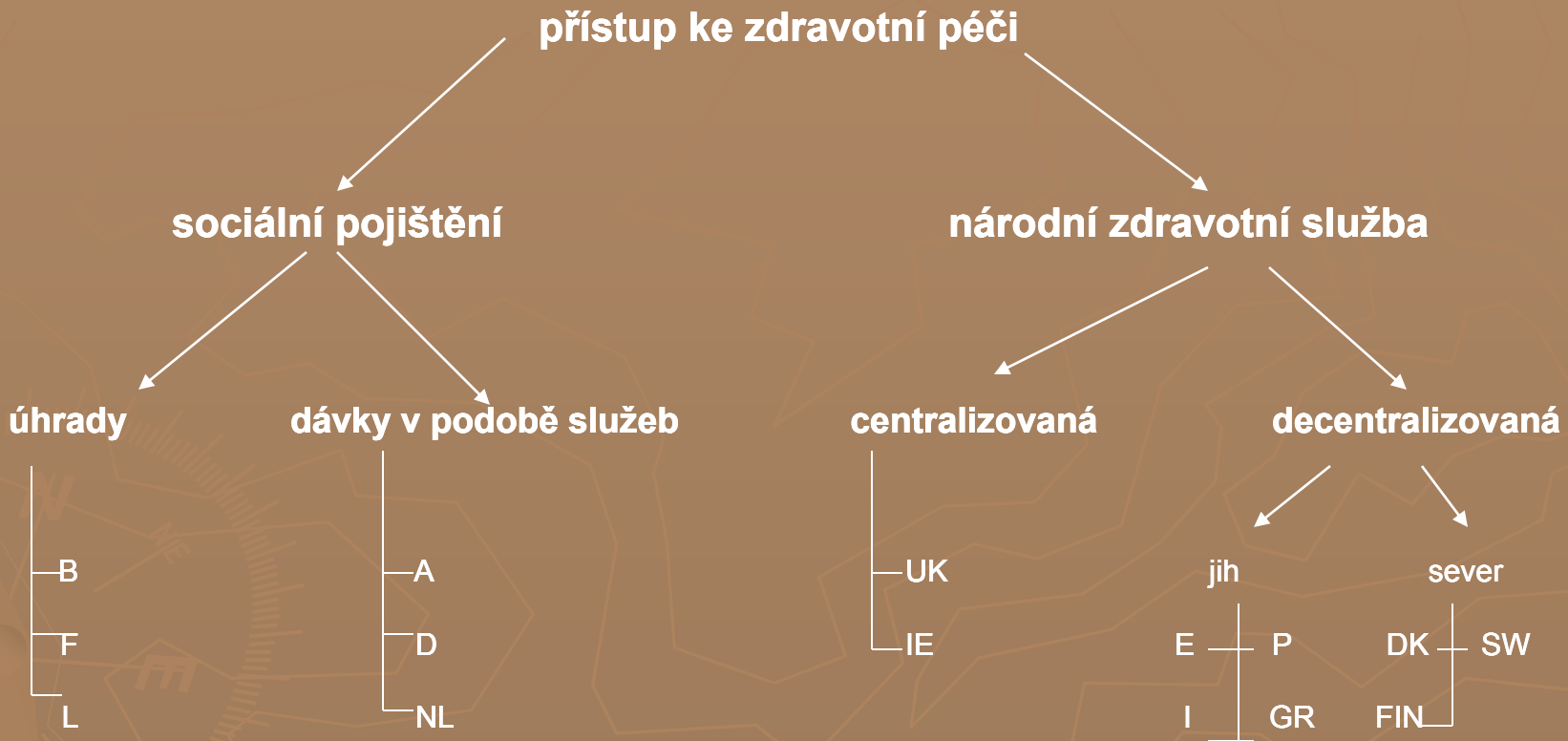
☐ Platba na osobu (capitation fee)

K - (+)   D -   E +

AD7) Modely financování zdravotní péče ve světě

- **Financování z daní v rámci systému veřejných rozpočtů (Velká Británie)**
  - **Povinné zdravotní pojištění (Německo)**
  - **Soukromé zdravotní pojištění (USA)**
-

Typologie veřejných systémů zdravotní péče v Evropě

Ad 8) Situace ve zdravotnictví vyspělých zemí a sociálně ekonomické přístupy

- ▶ Náklady na zdravotnictví rostou rychleji než HDP
- ▶ Mění se demografická struktura populace
- ▶ Existují nerovnoměrnosti ve spotřebě zdravotní péče
- ▶ Podíl ekonomicky aktivních osob na celkovém počtu obyvatel klesá
- ▶ Zvyšuje se poptávka po netradičních formách lékařské péče
- ▶ Zvyšuje se nabídka nových léků a forem léčení
- ▶ Pokračuje nákladný proces obnovy a modernizace zdravotnické infrastruktury

AD 9) Mechanismy kontroly expanze nákladů na zdravotní péči

1. Regulace na straně poptávky (pacientů)

Poplatky za služby

Spolupojištění

Spoluúčast (franchising, podílnictví)

AD 9) Mechanismy kontroly expanze nákladů na zdravotní péči

2. Regulace na straně nabídky (lékařů a zdravotnických zařízení)

**Omezování nabízených služeb formou financování dle
diagnózy**

**Role praktických lékařů jako „filtrů“ zdravotní péče
(gatekeeping)**

AD 9) Mechanismy kontroly expanze nákladů na zdravotní péči

3. Role pojišťoven při omezování nákladů

Limity objemu poskytované péče

Omezení smluvní povinnosti

AD 10) Systém zdravotní péče v ČR

- 1. Financování zdravotní péče v ČR – vstupy (zdravotní pojištění, soukromé zdroje)**
  - 2. Financování zdravotní péče v ČR – výstupy (platby zdravotnickým zařízením)**
  - 3. Reforma zdravotnictví (finanční spoluúčast pacientů)**
-
- A silhouette of a runner in a starting crouch on a track, positioned in the lower-left area of the slide. The runner is facing right, with hands on the ground and feet in starting blocks. The background is a warm orange gradient with curved lines.

Financování zdravotní péče v ČR

- Odvody pojistného na sociální a zdravotní pojištění v ČR (2008 – odvádí se z tzv. superhrubé mzdy, tj. 135% původní hrubé mzdy zaměstnance, od 2009 zrušeny platby zaměstnance na nemocenské a státní politiku zaměstnanosti)

	zaměstnanec	zaměstnavatel	celkem
Sociální pojištění			
nemoc	0,0 %	2,3 %	2,3 %
důchod	6,5 %	21,5 %	28,0 %
zaměstnanost	0,0 %	1,2 %	1,2 %
Zdravotní pojištění			
ZP	4,5 %	9,0 %	13,5 %

Financování zdravotní péče v ČR

■ Vývoj celkových výdajů na zdravotnictví v ČR v letech 1995-2007

Rok	Celkové výdaje na zdravotnictví (v mil. Kč)				celkové výdaje jako % z HDP
	Celkem	v tom		výdaje na 1 obyvatele v Kč	
		veřejné	soukromé		
1995	102.664	93.309	9.355	9.938	7,00
1996	112.939	102.400	10.539	10.949	6,71
1997	120.655	109.033	11.622	11.710	6,66
1998	131.929	119.267	12.662	12.815	6,61
1999	136.440	123.453	12.987	13.269	6,56
2000	146.835	132.962	13.873	14.294	6,71
2001	161.300	145.206	16.094	15.776	6,86
2002	178.923	162.297	16.626	17.540	7,26
2003	195.155	175.592	19.563	19.130	7,57
2004	206.752	184.825	21.927	20.256	7,35
2005	215.584	191.356	24.228	21.065	7,22
2006	220.878	194.344	26.534	21.514	6,87
2007	230.980	203.120	27.860	22.376	6,50

Zdroj: Zdravotnictví České republiky 2007 ve statistických údajích, ÚZIS ČR, Praha 2008

Financování zdravotní péče v ČR

- Srovnání podílu celkových zdravotních výdajů na HDP ve vybraných zemích (%)

Země	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ČR	6,7	7,1	7,4	7,2	7,1	6,9
Francie	9,7	10,0	10,9	11,0	11,2	11,1
Irsko	7,0	7,1	7,3	7,5	8,2	7,5
Itálie	8,2	8,3	8,3	8,7	8,9	9,0
Maďarsko	7,2	7,6	8,4	8,2	8,5	8,3
Německo	10,4	10,6	10,8	10,6	10,7	10,6
Norsko	8,8	9,8	10,0	9,7	9,1	8,7
Polsko	5,9	6,3	6,2	6,2	6,2	6,2
Řecko	9,8	8,2	8,5	8,3	9,0	9,1
Slovensko	5,5	5,6	5,9	7,2	7,1	-
Španělsko	7,2	7,3	8,1	8,2	8,3	8,4
Švýcarsko	10,9	11,0	11,4	11,4	11,4	11,3
USA	13,9	14,7	15,1	15,2	15,2	15,3

Reforma zdravotnictví 2008/9

Regulační poplatky

- Za návštěvu lékaře 30,- Kč (výjimky: děti do 18 let, prevence, očkování, během těhotenství, dispenzární péče o nemocné děti, záchranka, dárcovství krve ad.)
- Za výdej léku na předpis 30,- Kč (za každou položku)
- Za návštěvu pohotovosti 90,- Kč (od 17.00 hodin)
- Za den pobytu v nemocnici 60,- Kč (první a poslední den polovinu)

Ochranný limit

- 5.000,- Kč ročně (děti do 18 a lidé nad 65 let: 2.500,- Kč), měl by chránit chronicky nemocné pacienty
- započítávají se: platby u lékaře, za recept, doplatky „levnějších“ léků
- pokud limit překročím, platím dál, ve čtvrtletním vyúčtování pojišťovna přeplatky vrátí (jednou ročně možno požádat o bezplatný výpis z účtu)

Příručka MZ ČR „Návod na použití českého zdravotnictví v roce 2008“ (viz www.mzcr.cz)